

FOLK OG LAND

NR. 7 — 16. ÅRGANG

LØRDAG 1. APRIL 1967

LØSSALG 1 KRONE

Sverre Aastorp,
Seldukt. 5.
Oslo

SIEGFRIED:

Svensk og norsk situasjonsbedømmelse i 1940

DEN SVENSKKE ØVERSTKOMMANDERENDE, GENERAL THÖRNELL, SÅ PÅ UTSIKTENE NØYAKTIG SOM QUISLING

Den svenske sosialdemokratiske statsminister Per Albin Hansson sammen med den finske utenriksminister Tanner med svære problemer ved et godt bord.

Bakgrunnen for Quislings Tysklandsbesøk i desember 1939 var frykten for den skjebne Norge gikk imøte hvis vestmaktene satte seg fast her og regjeringen bare lot det skje. Om dette sa han selv i sin forklaring i retten bl. a.:

«For den saks skyld kan det også være at jeg har sagt at det kan bli meget vanskelig for de nøytrale stater å holde seg nøytrale. Det har jeg også sagt her i Norge, nøyaktig det samme, og jeg har fremhevet at Tyskland var farligere som motstander for Norge enn England. Selv våre militære, med ytterst

få unntagelser, ville ikke ta hensyn til den utvikling luftvåpenet hadde tatt, og ville ikke forstå det. Det beste bevis på det er jo den måte som det var lagt an på her etterat krigen brøt ut. Men jeg var fullstendig klar over at Tysklands overlegenhet i luften og dets overmakt også til lands, ville gjøre at den største ulykke som kunne ramme Norge og Norden, det var at England og Frankrike satte seg fast i Norge som deres plan var, som det nå er bevist, og som det ligger klart for alle. Det var deres plan, som de bare på et hengende hår ble hindret fra å virkeliggjøre. Og at så Tyskland grep inn, og Russland

grep inn, hvorved Norge og Norden kom til å dele Polens skjebne. Det var min største bekymring, og det var det jeg forsøkte å unngå.»

For å hindre dette forferdelige i å skje som truet Norge og som Nygaardsvold-regjeringen var totalt blind for — den stolte fremdeles på at den britiske flåte skulle kunne hindre enhver tysk aksjon mot Norge — var det Quisling først rettet en henvendelse til den britiske premierminister Chamberlain om fredsforhandlinger mellom England og Tyskland og dernest søkte direkte kontakt med Hitler i samme anledning.

Under besøket overbeviste han seg om at

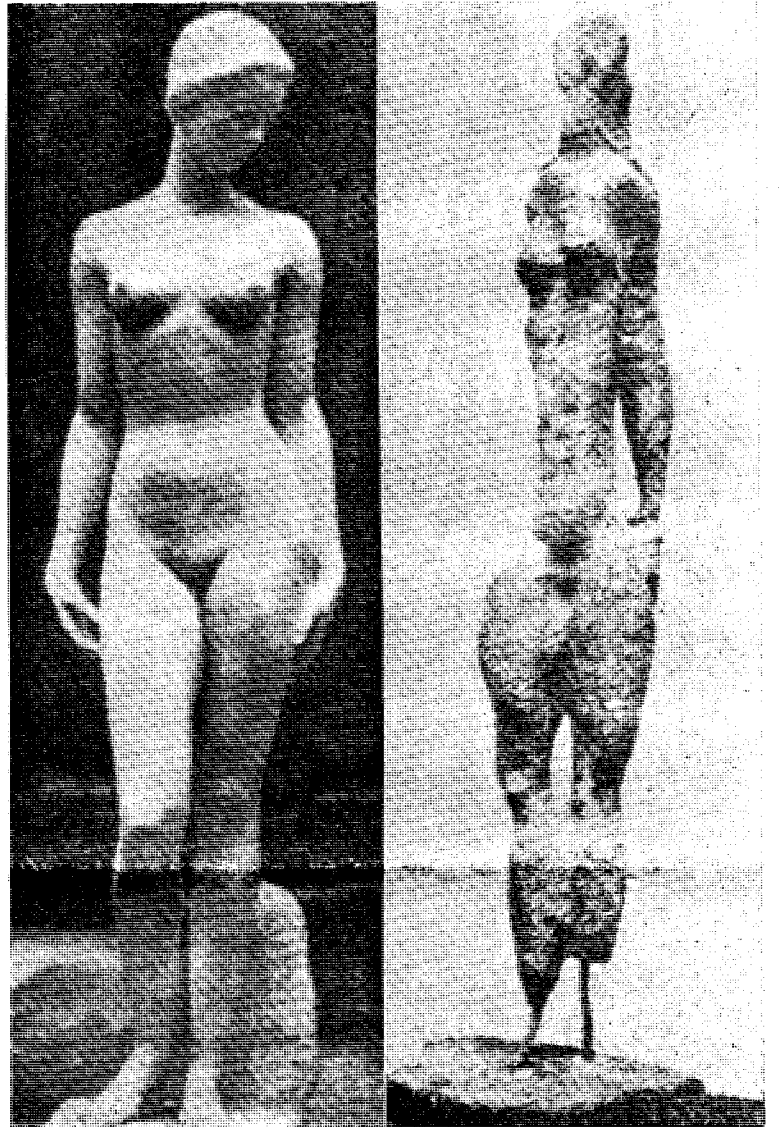
«Hitlers innstilling var jo ganske klar, det er bekreftet også av disse dokumentene her — hans innstilling var den at han hadde interesse av et nøytralt Norge, et nøytralt Norden. Det var mot Tysklands interesser å utvide sin krigsskueplass. Det gjorde de bare hvis Norge ikke hevdet sin nøytralitet.»

På den annen side syntes det klart at det ikke forelå noen muligheter for fredsforhandlinger da, og dermed var problemet for Norge like stort. For så godt informert var naturligvis Quisling at han kjente til Kohts og regjeringens livsfarlige innstilling om eventuelt å komme med «på den rette sida». Den side Quisling som militær var klar over betød ikke bare Norges, men hele Nordens undergang.

Også de tyske ledere var jo klar over at den norske nøytralitet ikke var særlig klippefast og at det forelå fare for at regjeringen uten motstand ville la britene benytte landet som krigsskueplass ved å la dem okkupere havnebyer m.v. Og ut fra denne tvil på norsk vilje til å forsvare nøytraliteten mot England, spurte man fra tysk side Quisling om hvorledes han ville stille seg hvis britene satte iverk en slik aksjon med den norske regjering (Forts. side 2)

Hans Egede Nissen:

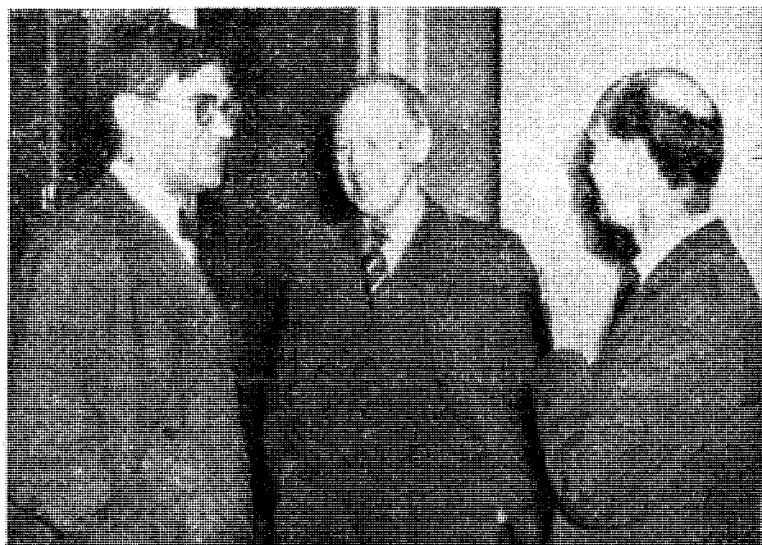
Hatets apotheose

Kunsten i oppløsning

Popmusikk er i alminnelighet som et uartikulert skrik fra Kveriljuvet, for å bruke et bilde fra vår store forfatter Mikkjel Fønhus. For hva er popmusikk annet

enn narkomane psykopaters oppstøt fra sitt syke og abnorme underbevisste sjeleliv, godt støttet av underverdenens finansielle haier som (Forts. side 8)

Tre svenske tyskbetdere: Östen Undén, finansminister Ernst Wigforss og Rickard Sandler, formann i utenriksnemnden

Den var ikke noe å skryte av den svenske beredskapen i 1940 heller — en hadde jo sosialdemokratisk regjering der også — men bedre enn den norske var den dog og en satte også igang militære tiltak da meldingene kom om tyske planer mot Norden. I Norge stolte en som kjent på at England skulle komme først

Situasjonsbedømmelsen 1940

(Forts. fra side 1.)
 stilltiende samtykke. Om det sa han under rettssaken:

«Raeder spurte meg: Hva ville De gjøre? Ville De avfinne Dem med det at Norge blir utlevert til England og Frankrike? Hvis det er slik at den norske regjering protesterer mot det fransk-engelske nøytralitetsbrudd, men ikke går til handling, og hvis Frankrike og England til tross for Norges protest ville sette seg fast her i landet, hva ville De da gjøre? Da er det et spørsmål om vi vil avfinne oss med en slik historie, da kan det hende at vi danner en ny regjering og setter oss til motverge og kaller Tyskland til hjelp. Det er noe helt annet enn på forhånd å sette seg i forbindelse med en makt og lage invasjon i Norge.»

Personlig er vi på bakgrunn av de foreliggende dokumenter tilbøyelig til å anta at han nok kan ha uttalt seg litt mere bestemt når det gjelder dette å gjøre et kup-forsøk hvis regjeringen avfant seg med en britisk okkupasjon som uvegerlig ville føre til de største ulykker og omskape hele Norden til krigsskueplass. Det står naturligvis enhver fritt enten å fordømme eller å prise et slikt nesten desperat utslag av fedrelandskjærlighet, men dømmes for en hensikt som ikke ble gjennomført kan han iallfall ikke.

Var så Quislings situasjonsbedømmelse så bort i veggene som man gjerne har villet ha det til etterpå? Det er naturligvis et ganske vesentlig spørsmål når det gjelder å bedømme hans handlinger senere, fordi det var denne situasjonsbedømmelse i forbindelse med kategoriske uttalelser fra de tyske ledere om at de var tvungne til å gå til en storaksjon mot Norden hvis Norge tillot britene å sette seg fast her, som gjorde at Quisling etter Altmark-affæren, som demonstrerte for allverden hvorledes det var fallt med den norske nøytralitet vis a vis England — følte seg helt overbevist om at nu var en tysk aksjon like uunngåelig som en britisk alt var under utvikling. Det var bare et spørsmål om hvem som kom først. Og ut fra sin situasjonsbedømmelse og med henblikk på faren fra Russland så var det naturligvis hans håp og ønske at tyskerne skulle komme først, men da ikke for å okkupere Norge, men for å hindre at det ble trukket inn i krigen.

Det kan i denne forbindelse ha sin interesse å se litt på hvorledes en fra svensk side så på forholdene. Vi bygger da på en nylig utkommet bok av Krister Wahlbäck och

Göran Boberg: «Sveriges sak er vår. Svensk utrikespolitikk 1939—45 i dokument.» Nå kan naturligvis også en samling dokumenter gi et helt fortegnet bilde av situasjonen — det så man jo bl. a. i den samling dokumenter som ble fremlagt av aktoratet i Quislingsaken. Det kommer alt an på innstillingen til den som foretar utvalget og tidspunktet for dette. Når det gjelder den nevnte svenske bok, så er det visse ingen som vil falle på å beskyldte forfatterne for å legge frem tyskvennlige synspunkter. Etter verdenskrigen har jo en stor del av den forsinkede svenske krigsinnsats bestått i nettopp dette å rose male svensk utenrikspolitikk slik at innstillingen da Tyskland åpenbart hadde tappt krigen sammenblandes med innstillingen i krigens første fase. Likevel byr boken på meget av interesse når det gjelder dette å kaste streiflys over situasjonen som den virkelig var.

Vi har bl. a. festet oss ved en situasjonsbedømmelse, som den svenske øverstkommanderende, general Thörnells ga for utrikesutskottet i riksdagen 27. februar 1940. Han sa bl. a.:

«Rent militært sett vore därför ett aktivt ingripen i tysk-finska kriget starkt motiverat. Utsikter hava funnits och finns ännu för att med en verklig kraftanstängning från vår sida åtminstone stabilisera läget, så att Ryssland bleve benäget för fred på rimliga villkor.»

Vi skyter her inn at det var nettopp dette å få Hitler til å intervenere overfor den russiske forbundsfelle Quisling gikk inn for under sine samtaler med Hitler. Han var også selv hellig overbevist om at det var disse hans anstrengelser som førte til at det ble en finsk-russisk fredsslutning i mars 1940. Thörnells fortsatte:

«Men, fortfarande militärt sett, är detta ej möjligt, om vi däri-genom draga på oss ett krig med Tyskland. Om Tyskland anfaller, måste praktiskt taget hela vår styrka insättas däremot, och utsikten att här vinna så stor tidsvinst, att västmakterna hinna lämna oss stöd innan de värdefullaste delarna av Södra Sverige gått förlorade är oviss. I varje fall blir vårt land krigsskådeplats.»

Någon direkt anledning att söka krig med oss, om vi förbli neutrala, har Tyskland knappast, snarare tvärt om med tanke på vår malmexport.

En sannolik anledning till tyskt ingripande mot oss är emeller-

tid om västmaktstrupper få använda svensk territorium för genomfart till Finland. Ett försök här till kan därför behöva mötas med vapenmakt, helst i samverkan med Norge, som dock är en svak bundsförvant. En konflikt med västmakterna innebär för oss f. n. ingen överväldigande fara i militärt avseende, men väl i försörjningsavseende.

Vi kunna dessutom ej samtidigt med västmakterna ingripa i Finland, utan att komma i krig på deras sida — mot Tyskland. Att det stora kriget förflyttas till Finland medför också sannolikt militärt samgående mellan Tyskland och Ryssland som för oss innebär en dödlig fara.

Utsikt finnes att jämte Finland bjuda Ryssland långvarigt motstånd, utan att vi bli krigsskådeplats, likaså att hålla västmakterna borte från vårt land, men mot Tyskland äro möjligheterna i längden små, i varje fall blir Sverige härvid krigsskådeplats. Konflikt med Tyskland är därför för oss militärt sett den fara som är störst.»

Vi kan ikke se at den svenske øverstkommanderendes situasjonsvurdering på noe vesentlig punkt avviker fra Quislings. På den annen side gir den en forstemmende bakgrunn fra Nygaardsvold-regjeringens situasjonsbedømmelse og ansvarsfølelse! Om den har forøvrig også Thörnells uttalt seg mere konkret i en samtale med Per Albin Hansson, den svenske statsminister og sosialpolitiske partiledere:

«Ur ett samarbete med Norge ansågs ingenting att utvinna. Man protesterar men gör icke (Forts. side 8)

Løberg injurierer

Ser i «Dagbladet» at Sverre Løberg mener at den norske utgaven av Hewins bok er full av feil, løgn, historieforsværgelse osv.

Ja, han sier bente frem at han injurierer oversetteren Hans S. Jacobsen.

Nå er det vel neppe noen N.S.-mann som ville reagere større på å bli injuriert av Løberg heller, men bra reklame for boken kunne det kanskje bli.

Men mener Løberg at boken er så full av mangler, historieforsværgelser osv., hvorfor går da ikke stortingsmannen til politiet og anmelder boken? Krever at den skal bli beslaglagt, og at både oversetter og forfatter, blir tatt ved vingebenet. Boken beskriver jo en historisk tidebolk på en feilaktig måte,

Bombet britene ihjel 50 000 britiske krigstanger i Tyskland?

Lord Boothby hevder dette i en pressefeide om den britiske terrorbombing 1942—45

Den britiske jurist og publisist F. J. P. Veale, som vi har hatt den glede å kunne bringe en rekke artikler av i årenes løp skriver til dette blads redaktør og forteller at det i britisk presse har pågått en feide omkring bombe-terroren under annen verdenskrig i sin alminnelighet og Dresden-massakren i særdeleshet. Feiden begynte 15. januar sistleden med et brev til SUNDAY EXPRESS fra Lord Boothby hvori han betegnet bombingene av Dresden som «a dastardly Act» (en feig handling) og fordømte professor Lindemann som en av «the nastiest and most poisonous men who has ever sullied British public life» (en av de motbydeligste og giftigste menn som noen sinne har tilsolet britisk offentlig liv). Diskusjonen pågikk i over en måned, med deltagelse også av bl. a. Veale selv.

Av spesiell interesse er det kanskje å nevne at Lord Boothby i et senere innlegg erklærer at han hadde mot-tatt utallige takkebrev fra foreldrene til britiske krigsfanger i tyske fangeleire som ble drept av britiske bomber sloppet under terrorbombe-kampanjen 1942—45. Han erklærer at han anslår antallet til 50 000!

Mr. Veale skriver til oss om dette at «Så vidt jeg vet har ingen tidligere nevnt dette. Noen britiske krigsfanger ble utvilsomt drept, men tallet 50 000 forekommer meg å være en utrolig overdrivelse.

Jeg har skrevet til Lord Boothby for å spørre om hvorledes han er kommet frem til sitt anslag. Jeg skal underrette Dem om hans svar — som bør bli interessant.»

—o—

Monumenter

Kong Haakon VII's monument med ringen som skulle symbolisere at det norske folk sto samlet bak kongen, har vakt en del strid mann og mann imellom. Mange sier at det norske folk ikke sto samlet bak kongens, d.v.s. regjeringens landsforræderi, som førte oss inn i krigen.

Men symboler kan jo brukes i hvilken som helst betydning. Det kommer bare an på hva en legger i dem. Det er jo også en annen forklaring på ringen, nemlig at det gikk trill rundt for det norske folk — som ikke visste noe om landsforræderiet — da krigen kom.

Dessuten har ringen et flatt parti som kan symbolisere at konge og regjering kjørte Norge på felgen.

Altså kan hele nasjonen være enig i dette minnesmerke.

*

dette kan jo ha farlige konsekvenser for kommende generasjoner, og skape en masse forviklinger i fremtiden. Norge kunne således risikere å bli uten helter.

Når Løberg er så skråsikker i sin sak, går jeg ut fra at han har de formødne papirer som beviser, at Jacobsen og Hewins driver med historieforsværgelse. Men er nå Løberg så sikker i sin sak? En bluff kanskje? En rettsak mot boken kunne virke som reklame.

Driv på Løberg!

Capitano

Det er også et annet monument som snart bør komme, nemlig over Berggrav. En avis skrev etter krigen: «Om Berggrav kan man si hva man vil. Det er da også blitt sagt.» — Så kan vel også jeg si hva jeg vil!

En slektning av meg skrev til Berggrav etter at han hadde fortalt at han talte med to tunger: «Nå er det på tide at De — som kirkens fremste mann — trer fram for det norske folk og erklærer hva De har ment.» Berggrav reagerte ikke på denne henvendelse.

Berggrav bør som sagt også få sitt monument som kan samle hele folket.

Jeg foreslår at monumentet over Berggrav blir hans skikkelse — som Herrens tjener — med utslatte, velsignende hender. Blir han i denne stilling plassert med benene bak hverandre på en balansebom som sokkel, skulle hele nasjonen ifølge symbolikken kunne enes om dette monumentet.

JON VANGEN

Det hjernevaskede Tyskland

De mange som er skuffet over det tyske folks holdning i nederlaget, og som søker en forklaring, vil vi anbefale Caspar Schrenck-Notzings bok «Charakterwäsche. Die amerikanische Besetzung in Deutschland und ihre Folgen», som er kommet på See-wald Verlag, Stuttgart. Vi kan skaffe boken gjennom vår BOKTJENESTE og prisen er kr. 40.

Folk og Land

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Høyreradikal begrepsforvirring

Den unge venstreradikale skribent Hans Fredrik Dahl kastet en veritabel brannfakkellinn i den salongfärdige fløy av norsk høyreradikalisme da han i publikasjonen KONTRAST avslørte den virkelige politiske bakgrunn hos en stor del av dem som idag har funnet det fordelaktig og anstendig å løpe i spissen for den flokken som stadig halser mot «nazismen» og «fascismen», og som forsøker å innbilde folk at begge deler bare tok sikte på «overfall, undertrykkelse og folkemord». Dahl fortalte dem kort og godt at de i de venstreradikales øyne var like store og fordømmelsesverdige «fascister» som den flokk av politisk dømte de jager så iherdig.

De høyreradikales begrepsforvirring skyldes at de under annen verdenskrig meget behendig ble lokket inn i den venstreradikale musefellen ved hjelp av fete «patriotiske» fleskebitar. For dem var det politisk avgjørende dette å rasle med sabler, å synge kongesanger ved passende anledninger og å «kjempe til siste mann» selvom landet gikk under — akkurat på samme måte som det gamle forbildet Hitler. Det var ikke rart at det gikk trill rundt for dem da Norge ble trukket inn i verdenskrigen og tyskerne ved en misforståelse kom de gamle koloniherrer fra England i forkjøpet og satte seg fast her. De ble et lett bytte for de røde herrer trass i at noen av dem burde ha visst bedre. I all-fall burde det ha begynt å demre for dem idag.

Pussig nok er det den politiske bajas og «gammelfascist» Anders Lange som har inspirert oss til disse linjer. I sin Hundebavis trykker han uavlatelig og energisk britten Ralph Hewins til sitt bryst — og det skal han naturligvis ikke klandres for —, men han ville jo ikke være representant for høyreradikalismen av idag hvis han ikke samtidig avga et aldri så lite tut sammen med de løbergske ulver i det store demokratiske koret. Det gjør han da ved på typisk hundebavismanér å forsvare den miskjente Mr. Hewins mot den treske utgiveren av den norske utgaven av boken hans! For har ikke denne skumle «nazisten» sammen med de andre bildene fra dengang også smuglet inn Nasjonal Samlings olavskors! Langes demokratiske avsky er stor og sikrer ham trass i de mange krumspring en sikker plass blant de siste dages hellige.

Ellers er jo slett ikke Lange alene på de skrå demokratiske bredder, reist på gammel fascistisk grunnvoll. Åndsfellene i FARMAND tar fremdeles uopphørlig og høyroret avstand fra den gamle fascistiske fortid. Til og med den ellers sterkt rasjonerte Alf Larsen er god nok til fri fremførelse når det gjelder et lystig felttog mot «nazistene» i Norge. Bladet har intet ansvar for hva tidligere redaktører har skrevet, forkynner det. Det glemmer tydeligvis at et gammelt bladforetagende er noe annet og mere enn den politikk som serveres etter øyeblikkets behov. Det er en organisme med røtter tilbake helt til starten. Når en derfor frivillig overtok et foretagende med markant politisk standpunkt, så får en også være såpass til kar at en ikke bare toer sine hender overfor det som var og skylder på redaksjonelle forgjengere.

MORGENBLADET strømmer over av god gammel høyreradikalisme, av samme type som den som i sin tid fikk redaksjonelle forgjengere til å gi uttrykk for beundring overfor både Mussolini og Hitler og det de sto for i kampen mot den røde venstreradikalisme. Det fornektet også fortiden iherdig idag og ofrer imellom til og med en liten due på internasjonalsismens og det vrenge rasehysteris alter. La oss

RALPH HEWINS:

«Quisling-profet uten ære»

Denne annonse i Harstad Tidende den 3. februar i år har vakt oppsikt og tildels skarp kritikk av undertegnede. Jeg siktes for gjennom annonsen å drive politisk propaganda for en eller annen isme! Dette er ikke tilfelle. De som leser boken vil finne at Ralph Hewins behandler personen Quisling og ene og alene denne person.

Ralph Hewins oppholdt seg i Norge like etter frigjøringen, som journalist for London-aviser. Han fulgte bl. a. prosessen mot Quisling. Herunder fikk Hewins interesse av å granske denne persons liv og mangesidige virke i Europa i de begivenhetsrike år mellom første og annen verdenskrig. Resultatene av årelang granskning finner vi i Hewins' bok:

«Quisling — profet uten ære»

Undertegnede lærte Quisling å kjenne gjennom arbeide i Stortinget i årene 1930/33. Jeg måtte beundre denne kunnskapsrike og erfarne person.

Etter Quislings traigske død har jeg følt nagende trang til å fortelle om mitt inntrykk av denne mann.

Så kom Ralph Hewins bok om Quisling.

Jeg kjøpte noen eksemplarer av denne boken for å gi til mine venner. I denne forbindelse kom Kvæfjord Folkeboksamling i mine tanker.

Jeg ga boken — og annonserte.

Så enkel og naturlig er virkeligheten.

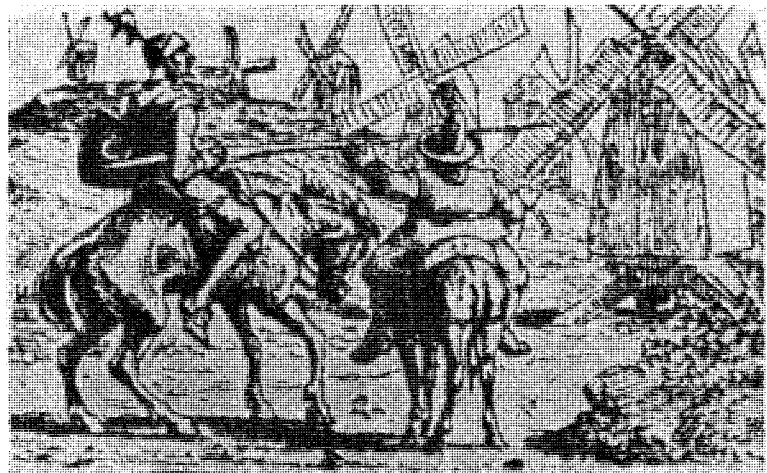
Matias Torheim

da minne om at det slett ikke bare var Hitler som drev «rasediskriminering» dengang. Bladets gode svenske partifelle, høyreremmen Martin Skoglund, medlem av utenriksnemnden under verdenskrigen, ville gå til krig sammen med Finland under vinterkrigen 1939—40. Han noterte i sin dagbok: «— det er fråga om en kamp for livet. En kamp for kommende generationers rätt att leva i Skandinavien utan förmyndarskap av ett lägre stående folk.» Sitert i «Sveriges sak är vår. Svensk utrikespolitikk 1939—45 i dokument» av Wahlbäck og Boberg, Stockholm 1966).

Hva det er blitt til med Aadahls NATIONEN skal vi forbigå i bedrøvet taushet.

Vi synes det er uhyre trist at norsk høyreradikalisme har utartet til denne forvirrede fornektelse av seg selv og sitt eget vesen. For én ting er å stikke fingeren i jorden og lukte hvor en er —

Vakten for demokratiet

Hvilke drabelige kamper har ikke demokratiet utkjempet i denne etterkrigstiden, hvilke strålende seire har det ikke vunnet — verdensdemokratiet som det norske hjemmedemokrati. Tenk bare på de 42 tusen desperate, bevæpnede kvinner og menn som ble avvæpnet, uskadeliggjort og denazifisert.

En spanier skrev engang (1605) en bok om en utfattig landsmann som rent hadde gått fra forstanden av for megen lesning av helte- og røverhistorier. Så gal var han blitt at han tok rustning på, salet sitt verdensberømte øk og red ut i verden for å øve lutter gode gjerninger. På sin ferd over Den Kastilianske Høyslette treffer han på en flokk fredelige sauer. I hans ravgale hode blir sauene til en fryktinngydende hedningehær, han feller sin lanse, sporer sin ganger og kaster seg inn i kampen for den ene, sanne tro. Etter at ridderen hadde grasert en stund, grep gjeterne til sten og legger mann og øk flat til jorden.

Når en ser bort fra den første farlige tiden med de 42 tusen, har det norske hjemmedemokrati med dagspressen fremst i fylkingen, i grunn ikke vært ute i hårdere forsvarskamper enn det å ligge og bevokte dette forargelsens hus oppe ved Sagene kirke. En fremmelig bladmann mente å kunne fastslå at der gikk gruelige ting isving der oppe i huset på Sagene og han proklamerte sitt fund for den ganske nasjon. Rettssaken etterpå viste at han hadde tatt feil. Et eksemplar av FOLK OG LAND hadde forvillet seg inn på lærerværelset på Bryn barneskole, to gymnasiaster og to lektorer i Det Nordlige viste farlige tendenser. Men, en halv mannsalder, så mange riddere av Den bedrøvelige

skikkelse, så mange øk, så mange lanser og et så magert resultat!

I dette traurige halvmørket lysnet det i øst, i Broderlandet. Politiets PR-mann føk straks opp i TV, hugg bekymret med øynene bak brilleglassene og forutsa muligheten av forgreninger inn i Kongeriket Norge. To kriminalbetjenter tok nattoget til Stockholm stad. Vi kjenner det endelige resultat, ulovlig besiddelse av tre gamle pistoler. Litt tåke i hodet, og en sau blir straks en fryktinngydende barbar.

Underfundig har den geniale spanier beskrevet hvorledes don Quijote speidet og våket og bad natten før den morgen han ble slått til ridder av Den bedrøvelige skikkelse av en versthusholder. Hvor mange bedrøvelige skikkelser står ikke i dagens natt med årvåkne øyne, med øk og lanse ved side på vakt for det heimenorske demokrati mot den farlige «hårde kjerne». Men natten er langdryg, rinner ikke dagen snart? Mens fylkingen venter på morgenrøden trøytes tiden med filmopptak på Sørlandet, minning i bilder, poesi og prosa og historisk-juridisk sofaputekrig med en brite.

Det må da være klart for enhver med forstanden i behold at vårt heimedemokrati de siste 20 år ikke har vært truet av en sau, ikke av en mus engang. Men hvorfor dette vakthold, denne speiden ved dag og natt, hvorfor alt dette latterlige don Quijoteri?

A.D.

Løssalget av FOLK OG LAND

gjør vi våre lesere og venner oppmerksom på. Vi bringer jevnlig en liste over utsalgsstedene, deriblant en del Narvesenkiosker. Da det er av betydning for å kunne opprettholde ordningen med Narvesen at det også er omsetning av bladet i kioskene, ber vi våre lesere om å gjøre det kjent for flest mulig at bladet kan kjøpes i løssalg og hvor.

Krigføeringsproblemet 1940–1945

En redegjørelse bygget på kjensgjerninger og solide kilder av avdøde major og byråsjef i Forsvarsdepartementet Finn Kjelstrup

16.

Påstanden om norsk statlig krigføring etter den statsforpliktende kapitulasjon 10. juni 1940 vil det således etter en objektiv saklig bedømmelse av problemet måtte bortses fra. Påstanden skyldes opportunistisk ønsketenkning og har under krigens utvikling i vestmaktens favør utviklet seg fra det opprinnelige formål (å tilfredsstille bevingelsen i Grunnlovens § 11) til å søke oppnådd for Norge en posisjon på linje med seierherrene i krigen.

At den feilaktige oppfatning er blitt alminnelig utbredt, er en naturlig følge av almenhetens mangelfulle orientering¹⁾ og manglende forståelse av krigens vesen, i forbindelse med det store flertalls usikkerhet til nøktern og logisk, selvstendig tenkning²⁾, — et forhold som også forklarer den labile følelsesmessige innstilling som kom til uttrykk i massepsykosen ved frigjøringen.

¹⁾ Dette skyldes — ved siden av forutfattat mening etter nærmere v. — den foran nevnte konsekvente fortidelse av kapitulasjonsavtalen fra de norske myndigheters side. Avtalen er således heller ikke nevnt i U. K.s redegjørelse (hvorfor?). Høyesterett kjente den ikke under behandlingen av Haaland-saken som var grunnleggende for rettsoppkjøret. Dommen i denne sak var basert på forutsetning om fortsatt statlig krigføring etter 10. juni 1940 og et herpå grunnnet syn på medlemskapet i N. S. Dette grunnlag for oppkjøret — ovenkjøpet vedtatt under sterk dissens — svikter således.

²⁾ Som eksempel på beriktigelse av forutfattat mening etter nærmere studium av de foreliggende data i forbindelse med selvstendig og logisk tenkning, skal her refereres noen linjer av direktør Lorentz Vogt: «Men hvorfra er den så kommet den alminnelige misforståelse at Norge var krigførende etter 10. juni 1940? Denne misforståelse har dog hatt tak på 99 pst. av Norges befolkning. Jeg har selv like til det siste delt den . . . Troen på at Norge var i krig etter 10. juni 1940 bygger på en interessebetont byringsforskyvning. Det interessebetonte lå i det nasjonalt hensiktsmessige. Man mente at man ved å opprettholde fiksjonen om Norge som evig krigførende skulle skaffe landet særlig «goodwill» . . . I løpet av 5 år innarbeid-

det man seg i en tankeverden som var nasjonalt tiltalende, men som hadde lite med virkeligheten å gjøre. Etter krigen har man ikke evnet å arbeide seg ut av den igjen, hva der har hatt mange og sorgelige konsekvenser.

Etter 10. juni 1940 var Norge ikke-krigførende, — det hadde selv ved kapitulasjonen i Trondheim 10. juni 1940 avskåret seg fra adgangen til å delta.»

Fra annet hold er reaksjonen mot krigføeringspåstanden også kommet til uttrykk i form av harsellas, jfr. boken: «Deres tapre lille land» av forfatter som av selvsyn kjente det norske innslag i England under Stor-Britannias krig. I «Farmand» skrev det kjente psevdonym «Ruben», etter det norske vedtak om opphør av krigstilstanden i 1952: «Den krig som Norge nettopp endte, var en våre venner ikke kjente,» — en både tydelig og treffende karakteristikk.

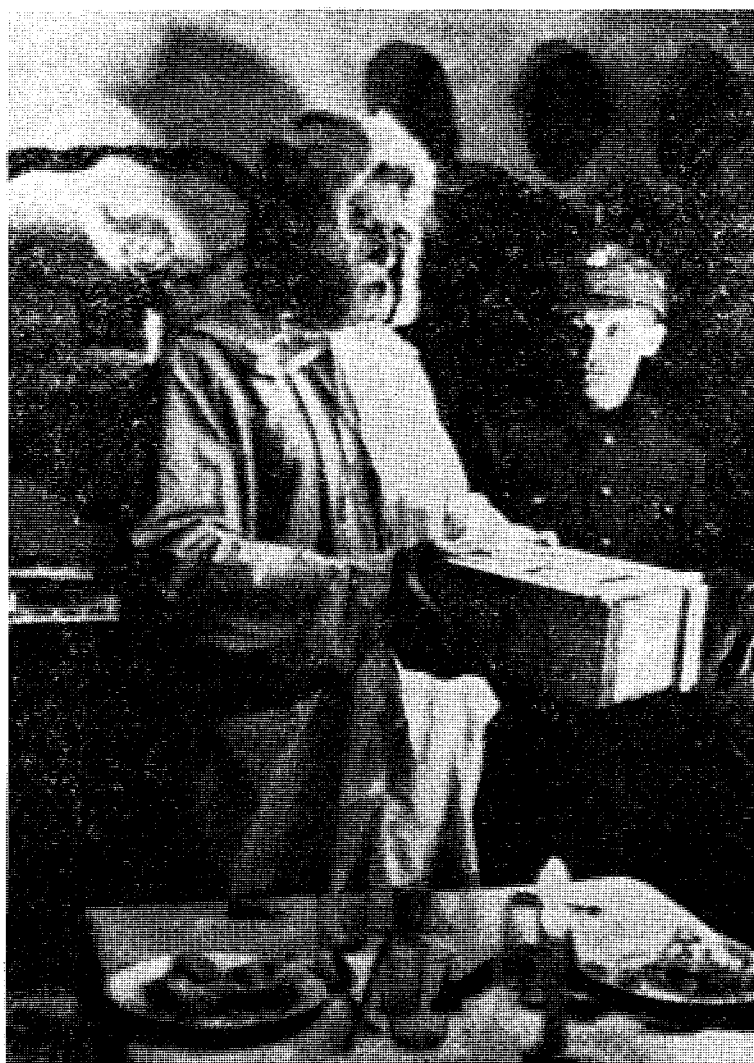
Den angivelige hensikt om og vilje til å gjenoppta krigføringen i forbindelse med den frivillige deltagelse og den etter legmannsskjønn plausible påstand om fortsatt krigstilstand for eksilregjeringens vedkommende (i påvente av formell fredsslutning), kan forklare resultatet av ønsketenkningen. Dette gjelder ihvertfall for tiden etter august 1942, og for regjeringen og dens nærmeste krets også fra den **konfidentielle** avtale av 28. mai 1941.

Påstanden om krigstilstand uten faktisk statlig krigføring er imidlertid irrelevant, når det gjelder innholdet av uttrykket «**krig** hvori Norge **deltar**». For tiden fra 10. juni 1940 til 28. mai 1941 er det således **intet** grunnlag — hverken teoretisk eller fak-

tisk — for det resultat ønsketenkningen er kommet til, eller som senere er hevdet mot bedre vitende. «The missing link» kan ikke skaffes til veie, hverken ved uriktige fortolkninger, erklæringer og vidneprov eller ved uholdbare — for ikke å si uvederheftige — domspremisser.

Tiden fra demobiliseringen i Norge til «mobiliseringen» av nordmenn i utlandet står således i en særstilling, sett i lys av den mil. str.lovs § 3 og dens parallell i den borgerlige str.lovs § 86, idet ingen av dem kan hevdes å ha vært i kraft i løpet av denne tid.

Det gienstår å trekke de strafferettslige konsekvenser av dette forhold, så vel som av nåværende oversikt over den krigsmørlitiske situasjon folkerettslig, konstitusjonelt og juridisk sett for det okkuperte hjemland også i den øvrige del av okkupasjons-tiden.

Også i tyske krigsforlegninger dukket julenissen opp, til stor forbauselse for de unge armenske krigsfanger som ikke hadde hørt om julefeiringen

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian.

Skomakeren som spiste barberblad julekvelden

Så stilte tyskere og fanger seg rundt julegranen i en stor ring, og mens vi gikk rundt, stemte tyskerne i en og derefter flere tyske julesanger. Da de holdt opp førte et par eldre armeniere, som husket hva en armensk jul var for noe, an med et par armenske sanger. Og med dem som forsangere sang vi andre med så godt vi kunne. Til å begynne med hadde tyskerne sunget «Glade jul, hellige jul» til den vidunderlige melodi som organisten i Arendorf, Franz Xavier Gruber for halvannet århundre siden en stille julekveld hadde komponert. Vi armeniere stemte i «Sjarakan», en kirke-melodi fra det 9. århundres Armenia skapt av den armenske musiker Nerses Sjnorhali. Denne egenartede melodi påstås å skrive seg fra melodiføringen i aposteltiden. Tyskerne lyttet med uforstilt oppmerksomhet og ga etter sangen sin begeistring tilkjenne. Den armenske kirkesang er nok eldre enn den latinske og regnes for noe av det vakreste i all religiøs musikk.

På denne vis var vi kommet til en gjensidig forståelse, som så vidt vi forsto bygget på gjensidig respekt. For oss tyveåringer var julefeiring noe helt nytt, og tankene gikk uten videre til barndomshjemmet. Julestemningen grep ikke minst skomakeren, som plutselig fikk det innfall at han ville more oss med sine kunster. Han kom bare ikke fra India hvor fakkunstene har sitt opphav. Han kom fra Tiflis, som jeg selv, tilmed fra den samme bydelen i Havlabar. Han bar det ekte armenske navn Sjarā Danieljan og hadde vært min barndoms lekekamerat. Som sjømann hadde han vært i land i India, nærmere bestemt Bombay og hadde oppholdt seg der noen tid. En viss tiltrekning til fakirkunstene, som man kan oppleve den i India, må ha grepet ham. Har man den rent tekniske side av saken i orden, så gjelder det bare å få sitt legeme helt under viljens kontroll. Og Sjarā Danieljan ville overbevise oss alle om dette denne juleaften.

Midt under sangen gikk skomakeren ut av lokalet for i neste øveblikk å komme inn igjen med et brett fullt av tretoms spiker. Dette pleide han å bruke som seng. — «Jeg vil gi et storartet nummer», sa Sjarā Danieljan. «Jeg kan ligge på spiker og balansere juletreet over meg,» erklærte han. Vi trodde naturligvis først at han var blitt gal, men lot ham gjennomføre sin spøk. Han la så spikerbrettet på gulvet og la seg med naken overkropp på spikrene, samtidig med at han bredte ut armene som noe i liket med Kristi korsfestelse. — «Plaser juletreet oppe på meg», sa han. Vi hadde ikke lyst. — «Vær så snild å anbringe juletreet oppe på meg», gjentok han ivrig. Vi gjorde da som han sa og etter noen minutters forløp fjernet vi juletreet fra hans bryst og stillet det forsiktig på gulvet igjen slik at ingenting av pynten på treet falt ned. Da han derefter reiste seg igjen, var hans overkropp full av bitte små hull uten at noe blod piplet ut, som vi kunne ha ventet.

Men dermed var han ikke ferdig med oppvisningen, for nu ville han demonstrere enn et effektfullt nummer. Men dennegang mens vi satte oss ved det overfylte julebord med det gode utvalg av mat og drikke. Der var nok av deilige ostebiter, pølser og på-

(Forts. side 7)

RELATOR:

Små kulturportretter post mortem

X.

WILHELM RASMUSSEN

Professor Rasmussen på Stiklestad sammen med Quisling

For alle som hadde håpet at den borgerlige regjering skulle gå inn for et systemskifte på kulturfronten er dagens situasjon en bitter skuffelse. Det er intet som tyder på at det nå sitter andre folk ved statsroret, de venstreradikale har som før bukten og begge endene overalt, og gang på gang får vi nye svimeslag når vi hører om oppnevnelser til «råd» og «utvalg». Stadig vekk personer fra de sosialistiske kadre. Det er ikke til å tro. Det er bare å konstatere at **Bondevik** er en fiasko. Det får være måte på svakhet og unnfallenhet.

Men en sak later til å ligge over og utenfor all ynkelihood i kirkeministerens kjølvann: plasingen av professor Wilhelm Rasmussens Eidsvoldssøyle, denne hans enestående hymne til fedrelandet. Omkring den raser diskusjonen daglig, og man kan vel med et forslitt uttrykk si at den følger ikke partilinjene.

Først har vi de «velvillige» kunstnere som vil gjemme søylen vekk i et eller annet skogholt ute på Bygdøy. Dette forslaget likefremt dufter av smålighet og sjalusi, og det er merkelig at ikke opphavsmennene skammer seg.

Billedhuggeren Ørnulf Bast har i varme ord prist verkets kunstneriske kvaliteter og sammenligner søylen med det aller ypperste som er prestert på jorden. Noe mindre begeistret er vi for hans konklusjon: plasing av søylen ute på Hovedøya.

Forfatteren Ernst Orvil foreslår plenen foran Rådhusets vestsider. Vi kan ikke være mere uenige. Selv den

gigantiske søylen vil knuges ned av de massive byggeklossene.

Forslagene er legio. En vil ha søylen på Tullinløkken som da skal ryddes for bensinstasjon og biler. En annen foreslår Universitetsplassen. Kanskje ikke så dumt.

Mon ikke han som ganske enkelt mener at søylen bør stå på Eidsvold Plass foran Stortinget har funnet Columbi egg.

Ja, hvorfor ikke? Ville det ikke være fornuftigst å se bort fra alle bihensyn. Glemme den diskriminerende omstendighet at den avdøde billedhugger ikke tilhørte kulturbolsjevikenes krets, at han var i bunn og grunn en sund, nasjonal kunstner.

Er dette for meget for langt?

La oss imidlertid se litt på innvendingene om at Eidsvold Plass er for snever, og derfor ikke passer for Wil-

helm Rasmussens livsverk. Noe er det i det. Oslo er en gnidrete by. Her mangler rum. Åpen plass finnes nesten ikke. De smale gatene er anlagt for karjoltrafikk. Den sydende masser av biler er en anakronisme, og derfor ser det ut til å bli temmelig uunngåelig i nær fremtid å måtte begrense eller endog forby privatbilkjøring i det indre område.

Men hvor skal så den mektige søylen anbringes? Den må kunne sees, bli endel av byens liv. Det ulykkelige er at centrum er for trangt, anlagt som det er i en ganske annen tidsalder. St. Hanshaugen kanskje? Lite sentralt, men her ville søylen kunne plasseres så den ble synlig over mesteparten av byen. Det er forøvrig en gammel god tanke at St. Hanshaugen burde ha vært byens sentrum. Her skulle Rådhuset ha ligget, og herfra skulle brede avenyer ha gått ned mot havnen.

Nå ja, den som lever får se. Hovedsaken er imidlertid at søylen **blir reist**. Og med rytteren på toppen slik som skapern av verket ville ha det.

Hvor hadde søylen stått hvis den var laget av en fra den venstreradikale leir? (En forøvrig umulig tanke).

På Eidsvoll Plass.
Og der bør den stå.

*

Wilhelm Rasmussen var født i Skien 1879. Han ble elev av **Bergslien** og **Utne**, og viste tidlig en ganske usedvanlig begavelse. Da han fra 1908 begynte å virke som billedhugger i Nidaros Domkirke fikk han rikt utløp for sine evner — en lang rekke

(Forts. side 6)

ARMINIUS:

Dr. Röhrs forteller sannheten om Adolf Hitler

Personlighetsforandring under påvirkning av narkotiske legemidler som uten hans vitende ble gitt ham av livlegen doktor Morell

En skulle tro at det var to vidt forskjellige mennesker det var tale om når en leser de forskjellige biografier over og uttalelser om Adolf Hitler. Så forskjellige er skildringene og så meget er det som taler for at i mangt og meget finnes det bevis for at begge er riktige, at det ikke er tilstrekkelig å slå fast at det i det ene tilfelle dreier seg om krigspropaganda og i det annet om blinde og fanatiske tilhengeres syn. En kan jo heller ikke avfeie folk som den kjente Weimar-teatersjef Ziegler, Hitlers ungdomsvenn Kubizek og andre som folk uten dømmekraft.

En av dem som etter krigen har skrevet ned sine erindringer om Hitler er hans livtjener Karl Wilhelm **Krause**. Han rører vel her ved kjernen i problemet i kapitlet «Hitlers forandring», hvor det bl. a. heter:

«Inntil vinteren 1938/39 ville jeg ha kunnet si at Hitler var en far nr. 2, for inntil da bekymret hen seg om alt, selv om personlige småting. Han spurte tjenerpersonalet om hvorledes det stod til med foreldrene, om personlige ønsker osv. — Personalet hadde også full tiltro til ham og forela ham ofte, gjennom Brückner (Hitlers adjutant og SA-Obergruppenführer), sine anliggender. Hadde han anordnet noe for sine folk, f. eks. pengeunderstøttelse, så forvisset han seg senere om at det også var blitt utført. Ved sykdomstilfeller blant hans direkte personale lot han sende blomster. Det fantes knapt noen skillevegg mellom ham og oss. Ville f. eks. noen av tjenerpersonalet gifte seg, så gikk man til ham. Han fastsatte da meget generøst en betydelig

Den ubyggelige dr. Morell

understøttelse. I et tilfelle var en som var blitt beordret til hjelp for ham arbeidsløs. Han ble straks skaffet arbeid. — Ved de aftenlige kinoforestillinger på Berghof, som i Berlin, måtte hele huspersonalet på hans uttrykkelige ønske være tilstede. Når det gjelder hensynsfullhet overfor andre mennesker tør følgende episode være betegnende: 9. november besøkte Hitler prinsipielt alle lokaler som han tidligere hadde besøkt. En gang var det et ganske enkelt hotell i Berlin. Da han skulle trekke for gardinene i rummet sitt falt disse ned. Hitler lukket hurtig døren slik at verten ikke skulle merke noe. Sammen fikk vi så bragt dem på plass igjen. Under krigen sa han ofte om natten når Wehrmachtadjutanten meldte at en ikke ventet flere innflyvninger og at de fiendtlige fly fjernet seg: «Jeg kan ikke legge meg til å sove før det siste fly har forlatt Tyskland og de siste mennesker er kommet ut av luftvern skjellerne. Før får jeg ikke fred!

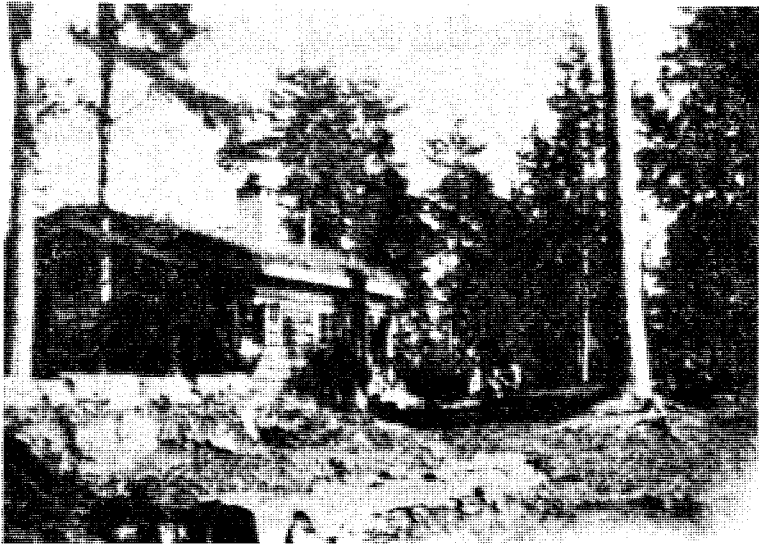
Følgende ytring av Hitler, som

(Forts. side 7)

Resultatet av dr. Morells «behandling» av Hitler: Fra v.: 1934 Full av ungdommelig spennkraft — 1936 Merket av ansvaret — 1941 Oppsvulmede og utviskede konturer viser begynnende forfall — 1945 Fullstendig legemlig oppløsning

Små kulturportretter -

Professor Rasmussen var en beskjeden mann. Her bodde han både før, under og etter annen verdenskrig

(Forts. fra side 5.)

arbeider stammer fra hans hånd. I 1921 ble han professor ved Statens Kunstakademi. Hans posisjon i kunstnerkretser fremgår bl. a. av at han i flere år var formann i Bildende Kunstneres styre.

Det er ugjørkelig å gå nærmere inn på hans produksjon, dertil var den for rik og mangart, men la oss nevne noen av hans store monumenter: Olav Trygvason i Trondheim og Fredrik II i Fredrikstad. Hans portrettbyster var glimrende. Den av Rådhusarkitekten **Paulsson** er i Nasjonalgalleriet. For oss er det mest nærliggende å tenke på bysten av Vidkun **Quisling**.

Hans kvinneskulpturer er bedårende og er blant de ypperste som er prestert her i landet. Vi glemmer ikke ved en av de bedrøvelige Statens Høstutstillinger i etterkrigsårene da vi nedstemt og mismodig streift rundt alle redslene, malerklatter som var sprøytet villt ut over lerretene og forvridde jernstillaser som skulle forestille skulpturer. Plutselig sto vi foran en kvinneskikkelse, en ung pike, rolig og harmonisk i formene. Over hele figuren var det en stille, undrende ro, det var som et uttrykk for selve våren. Vi våknet fra et mareridt og kunne puste ut igjen. Her var skjønnhet og ynde.

Vi gjettestraks på hvem skaperen av dette mesterverk kunne være, og det var ganske riktig ham, Wilhelm Rasmussen, billedhuggerens grand old man.

Aftenpostens utrettelige hetsskribent nr. 1 viser i sine utallige «tilbakeblikk» at han intet har forstått av den nasjonale kamp som foregikk i krigsårene. Hvis man skulle tro ham gjaldt kampen først og fremst de «forfærdelige nazistene» i Nasjonal Samling, de som ville «nazifisere» det ulykkelige norske folk.

Han beskriver den «heltemodige» kamp mot Ungdomstjenesten og «Kirkefrontens» maning til «kirkefront». Det virker som en røklegging av de indre fakta som vel nå burde være åpenbare. Men det er unektelig med glede vi får gjenoppfrisket Quislings sanne ord om de **små menn** i kirkestriden, de som hetsskribenten ikke kan fullrose nok.

Det skal altså fremdeles forties at Nasjonal Samling førte en forbitret kamp mot okkupantene? At med få unntagelser hver av oss gikk helhjertet inn for å verne nasjonale interesser mot de fremmedes overgrep. Det er uansvarlig tale å hevde at landet ville vært bedre tjent uten NS. De aner ikke hva de snakker om. Vi kan fortelle adskillig om hva de utakknemlige jøssinger ble spart for og hva det kostet den enkelte av oss av slit inntil nervesammenbrudd å holde okkupantene i tømme. Men når vi hører om slike utslag av uforstand, så sier vi unektelig til oss selv: De burde ha fått føle tyskernes jernklo fullt ut, og vi skulle ha

Rasmussens byste av Quisling

sittet med hendene i skjødet. Da ville nok pipen ha fått en annen lyd.

Når vi ser på våre ledende kulturpersonligheter så er det ubegripelig at man år etter år kan fortsette med dette falskspilleriet. Ja, se på Wilhelm Rasmussen. Den som så hans gode øyne, lyse smil og hørte hans kloke, rolige stemme måtte undre seg over at de fæle nazistene virkelig var slik.

Bråket i anledning Ungdomstjenesten og «Kirkefrontens» strid fortøner seg idag som storm i et vannglass. Noe så tåpelig og overflødig. Den tjente kun tyskernes interesser. Hvis resultatet av krigen ble det som bråkmarkerne regnet med så var det jo bare for det demokratiske flertall å oppheve det man ikke likte. Nei, en sitter med en flau smak i munnen av at her er det noe som ikke stemmer, det er umulig å fri seg fra følelsen av at det dreiet seg om en avledningsmanøver. Man var jo fristet til å tro at tyskerne sto bak. De har vel hatt sine fingre med i spillet, men mest gjetter vi på de venstreradikale bakmenn som systematisk arbeidet på å diskriminere og ødelegge de beste nasjonale krefter i vårt folk og berede veien for den røde kulturrevolusjon som er blitt listet inn på vårt land etter krigen uten at fyrer av hetsskribentens type overhodet har forstått noenting.

Det taler til Rasmussens heder at han tidlig lyttet til Quislings nasjonale budskap. Hans nasjonalsinn, hans kunstneriske følsomhet, ble fengst av de vyer som her ble trukket opp. Hverken i ham eller den helt overveldende majoritet av NS-folk fantes det en gnist av «landssvik», men derimot nok av varm og oppofrende fedrelandskjærighet.

Wilhelm Rasmussen var ærgjerrig i sin kunst, men som menneske var han uhyre beskjeden. Det slår oss at dette er et trekk som han har felles med de fleste av våre nasjonale kunstnere. Personlig beskjedenhet preger dem i en grad som kan synes nesten utrolig i en verden som idag beherskes av skriket og kravmentaliteten. Ser vi på de venstreradikale kunstnere så oppdager vi snart ganske andre egenskaper. De er høyroastede, ofte likefrem frekke, arrogante i sin jeg-alene-viteinnstilling, og har en L.O.-påvirket mentalitet som vi har vanskelig for å forbinde med en kunstners psyke. Aller verst er kanskje skuespillerne hvor kunstnerisk streben og kunnen later til å være helt underordnet deres

ÅRSMØTE

I FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING

holdes fredag 21. april kl. 17 i GROTTEN RESTAURANT, Wergelandsvegen 5, Oslo.

Adgang har alle som har betalt medlemskontingent eller stonad i 1966 eller 1967.

Til behandling foreligger årsberetning og regnskap for 1966, valg av uttredende styremedlemmer m. v.

Det vil bli forskjellige redegjørelser om aktuelle spørsmål, bl. a. av Hans S. Jacobsen om utgivelsen av Hewinsboken og planer om ytterligere utgivelser fra Store Bjørn forlag.

Melding om saker som ønskes tatt opp på dagsordenen må ellers være sekretariatet ihende senest 14. april.

Efter møtet blir det anledning til selskapeleg samvær på vanlig restaurantbasis.

Styrets medlemmer innkalles til møte samme sted og samme dag kl. 15.

Arbeidsutvalget

ustanselige fordringer om høyere lønn og kortere arbeidstid. Majoriteten av dem er blitt fagorganiserte republikkspeditører. De endog går til streik for å oppnå en eller annen fordel, nærmest tragikomisk når man tenker på at teatrene går med store underskudd og ikke kan eksistere uten stadige innsprøytninger av skattebetalernes penger. Og hvis ved et teater, som står på avgrunnens rand, det blir gjort det minste forsøk på å heve det kunstneriske nivå for om mulig å komme opp av bølgedalen så blir det straks møtt med trussel om rettsak og krav om teatersjefens avskjed.

Hvor var det ikke en lise i denne forrykte verden å besøke Wilhelm Rasmussen og nyte hans godhet, vennlighet og menneskekjærighet, og lære å sette pris på hans lune og fordringsløshet. Han hadde alltid det humoristiske blunket i øyet når vi kom inn på tidens siste galskaper.

Hans mildhet og overbærenhet var frapperende. Ingen skulle tro at dette var en mann som hadde vært utsatt for de mest gemene forfølgelser som endog gikk så vidt at man gang på gang hadde truet med å ødelegge hans livsverk.

«Senk søylen ned i Østmarkas dypeste tjern», foreslo engang en viss kommunal kunstpolitiker, «så kan man i stille månenetter kanskje skimte den langt dernede.»

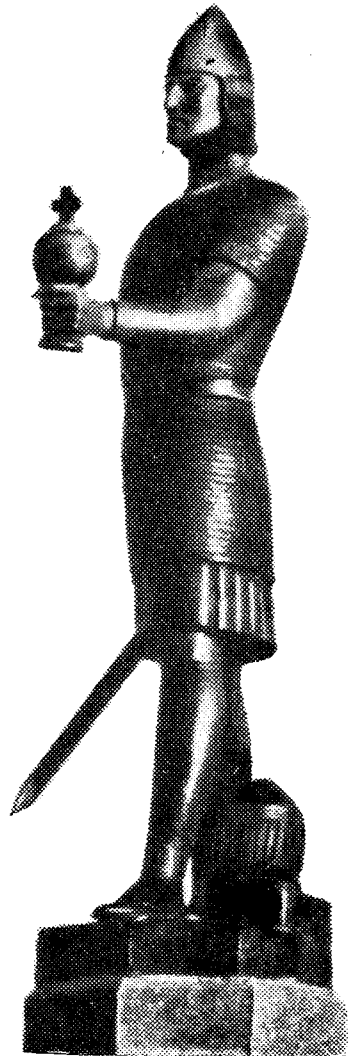
Hyggelige folk, våre forfølgere. Endog med et stenk av festtaleri i sadismen. Knus de nasjonale kunstnere. La dem ikke slippe til noe sted. La dem sulte ihjel. Skål!

Når endel av oss lever på tross av alt så var det nettopp en mann som vår store billedhugger der viste oss veien. Hans eksempel fikk oss til å bære motgang og ydmykelser

som vi trodde lå langt over evne.

Han var en kjempe på livets valplass. Det var som intet kunne slå ham ned, hverken sviktende syn eller andre kalamiteter. 80 år gammel rodde han i sin gamle robåt fra Hvalstrand til Oslo når han hadde noe å besørge inne i byen. Jernbanen ble det ikke råd til.

En måneds tid før han døde så vi ham i Lille Grensen. Han hadde vanskelig for å gå og måtte støtte seg til sin ledsagende kvinne. Men det udekkete hodet holdt han høyt og hans manke av grå hår flagret i høstvinden.

Olav Trygvasonbautaen i Trondheim

Hitlers sykdom — —

(Forts. fra side 5.)

jeg hørte på Berghof, synes etter min oppfatning å tale for at han bare motstrebende forla tyngdepunktet av sin virksomhet til det militære: «Tror De meg på at jeg heller bygger bygninger slik som i München enn en torpedojager? Denne bygning koster to millioner, en torpedojager tolv. For det kunne jeg bygge seks slike bygninger, som så en gang vil kunne avlegge vitnesbyrd om vår tid. Mens en slik torpedojager blir til skrap i løpet av kort tid.»

Denne bare i korte trekk antydde umiddelbarhet forandret seg i årene 1938/39. Kort før Østerrikes Anschluss ble han merkbart mere offisiell. Han ble lagt slik beslag på av Wehrmacht at de enkelte fremtidig mistet motet til å gå til ham med privatanliggende slik som tidligere. Meget ble holdt borte fra ham av adjutantene, og fremfor alt av Martin Bormann, slik at Hitler i stor utstrekning ikke lenger fikk rede på alt. Også jeg, som dog var om ham i timevis, klarte neppe å begynne en samtale med ham lenger eller stille ham det ene eller andre spørsmål. Han var som avskåret. En høy isolasjonsmur oppstod.»

Også rikspressejefen dr. Dietrich skriver blant andre om denne forandring som inntrådte med Hitler på denne tid:

«I disse år gjorde det seg merkbart en viss forandring i hans personlige opptreden og i omgangen med folk. Han ble i tiltagende grad mere tilbakeholdende ved mottagelse av politiske besøkere, hvis de ikke var blitt innkalt av ham. På samme vis forstod han også inderlig å distansere seg fra sine omgivelser. Mens de før makt- overtagelsen hadde mulighet til å forebringe ham også avvikende politiske meninger, unndro han seg som statssjef bestemt enhver uoppfordret politisk diskusjon, slik at den av ham bevisst fremkalte tilstand inntrådte at de han hyppigst traff minst kunne øve innflytelse på ham i politiske affærer. Hitler begynte å hate innvendinger mot sitt syn og tvil på hans ufeilbarhet, og å trekke seg tilbake fra enhver innvirkning på hans suverene vilje. Han ville tale, men ikke lytte, han ville være hammer, men ikke ambolt.»

Hva skyldtes så denne endring i hele hans karakter og opptreden?

En ruin av et menneske, sa noen.

Javel, men for en festlig ruin. Og noe langt mere enn det: symbolet på selve livskraften, på det ukuelige.

Relator

Dette spørsmål har interessert forskere, ikke minst leger, over hele verden selv om det i verdenspressen, som fremdeles kjører på høygir med den gamle krigspropagandaen, ikke har vært synnerlig nedslag av diskusjonen. Det foreligger imidlertid nu på et tysk forlag en meget interessant bok om dette spørsmål av dr. med. H. D. Röhrs, som arbeidet i ledende stilling i den tyske Reichsgesundheitsführung inntil 1943 da han meldte seg som frivillig til fronttjeneste, «Hitlers Krankheit. Tatsache und Legende».

Gjennom alle år var Hitler plaget av magebesvær og han var stadig opptatt med å finne botemidler mot denne plage. Det ble holdt strengt hemmelig, men dr. Röhrs avslører nu at rikshelsedirektøren dr. Conti i 1936 i hui og hast ble tilkalt til Hitler som hadde et alvorlig anfall av magekolikk. Dr. Conti beordret ham overført til sykehus og måtte her foreta en mavepumping. Ved undersøkelse av maveinnholdet ble det da overraskende bragt på det rene at det inneholdt stryknin. Det kom så for dagen at Hitler gjennom lengere tid hadde tatt noen tabletter som var blitt oppkåret som et naturhelsemiddel, dr. Koesters «Antigastabletter», og inneholdt både stryknin og atropin. Hitler hadde stadig øket dosen av tabletter og hadde altså tilslutt pådratt seg en akutt strykninforgiftning.

Omtrent på samme tid kom han i klørne på en tidligere skipslege, dr. Morell, som han traff sammen med hos sine München-venner, og som han fattet tillit til. Dr. Morell ble tilslutt hans livlege. Han ikke bare lot sin pasient fortsette med «Antigastablettene», men underkastet ham også en medisinsk behandling som dr. Röhrs ikke har sterke nok ord for å fordømme. Hitler var naturligvis i sin stilling og under trykket av det store ansvar utsatt for et sterkt press både fysisk og psykisk. Han nøt som kjent heller ikke hverken alkohol, tobakk eller kaffe, slik at det oppstod et behov for stimulanser i annen form for å kunne klare påkjenningen. Dr. Morell føyet seg villig etter dette ubevisste behov hos Hitler. Til å begynne med ga han ham druesukkerinnsprøytinger, men da virkningen etter hvert ble svekket, gikk han over til sterkere midler, midler som for en dels vedkommende fremdeles er ukjente. Men ett av dem fikk det tyske helsevesen ved et tilfelle anledning til å analysere. Det dreiet seg

om et «vidundermiddel» som dr. Morell selv produserte og som tildels ble anvendt som oppkvikningsmiddel for flyvere og andre under innsats. Analysen viste at det inneholdt koffein og pervitin i betydelige mengder. Hitler var med andre ord blitt systematisk dopet av dr. Morell opp gjennom årene, og var etter hvert blitt så avhengig av stimulansene at det ikke nyttet for de ansvarlige leger å utrette noe. Det kom til et stort sammenstøt i 1944, men det endte med at dr. Morell holdt stillingen, mens de leger som advarte mot ham ble fjernet i unåde. Dr. Morell ga sine midler så å si utelukkende som injeksjoner og Hitlers tjenerskap og nærmeste omgivelser beretter at det etterhvert utviklet seg slik at rikskansleren fikk opptil 10—20 injeksjoner daglig, foruten at han på egen hånd fortsatte med sine mavemidler.

Dr. Röhrs beskriver i detalj hvorledes virkningen av disse midler er fysisk og psykisk og at den til punkt og prikke svarer til de forandringer Hitler undergikk i krigsårene og som førte til at han var så fullstendig fysisk nedbrutt i 1945 at selvmordet bare foregikk med en kort tid den uunngåelige utgang.

Uten selv å være klar over det, ble altså asketen Hitler, som ikke spiste kjøtt, ikke nøt alkohol, tobakk eller kaffe, omskapt til en narkotiker av en ansvarsløs kvakksalver. Denne, dr. Morell, var i en rekke forhør etter at han ble arrestert av seierherrene i 1945, men det har hittil ikke blitt offentliggjort noe av det han forklarte. Det eneste en vet er at han som så mange, mange andre i angelsaksisk varetekt meget beleilig avgikk ved døden da man ikke ønsket at han skulle få tre frem for offentligheten. Slik gikk det jo som kjent også med Heinrich Himmler, som ifølge den offisielle versjon «begikk selvmord». Det ligger derfor kanskje mere enn det dr. Röhrs sier bak dr. Morells virksomhet. Hadde han oppdragsgivere?

Det var under enhver omstendighet en tragisk skjebne som rammet Hitler og som forandret ikke bare hans karakter, men vel også verdenshistorien. Det er all grunn til å tro at dr. Röhrs har funnet sannheten om den personlighetsforandring som skjedde med Hitler og som ga seg så sterke utslag den siste tid. Det er ellers grunn til å tilføye at dr. Röhrs selv ikke tilhører den foraktelige flokk av servile skribenter som hjelper seierherrene med å opprettholde løgn og usann-

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4)

legg, sardiner, såvelsom skinkestek. Og levende lys og dekorasjoner forøvrig gjorde sitt til å forhøye feststemningen. Med god appetitt gikk vi alle løs på nasjonalretten: pilaf, det vil si kokt sauekjøtt tilsatt ris og smør og over det hele rosiner slik som mesterkokken Aram med stor smak hadde fått det til. Dertil kom så tysk øl som tydeligvis var blitt importert fra Tyskland. Men vår gode skomaker Sjøra Danieljan foretrakk først å ta inn noe annet. Vi ble vitne til hvordan han med tilsynelatende den beste appetitt tygget i seg barberblad og svelget lyspærer med like stort vellbehag som vi nød vår pilaf.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Colletts gate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskabelig samvær. Møtetid kl. 19.30.

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling

RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN

— Telefon 26 55 30 —

Har De fornyet
abonnement for 1967?

het. Han stiller seg helt vitenskapelig objektiv til problemet, men det er også tydelig at han nærer stor sympati og aktelse for den virkelige Hitler, mannen som dr. Morell drev ut i ulykken og karikaturen.

*

Dr. H.D. Röhrs bok «Hitlers Krankheit. Tatsache und Legende» selges gjennom FOLK OG LANDS BOKTJENESTE. Prisen er kr. 30,—.

Selvsagt ble vi ikke lite overrasket over dette myste-riøse nummer som til vår forbløffelse syntes å bekomme ham vel. Vi tittet på ham som det merverdige fenomen han forekom oss, og lurte på hvordan han kunne makte det. Selv påsto han at han hadde trent opp sin kropp, nærmere bestemt sin mave, så den var blitt den rene puntlærmave og var sterk som jern. Så det var bare en fornøyelse for ham å spise slike farlige saker som barberblad og lyspærer uten å ta skade av det. Det var en usedvanlig juleopptreden og fra da av fikk han av tyskerne tilnavnet «skomaker-fakiren».

Månadsbladet
FRIHUG

Frisinna tidtrøyt- og opplysningsblad. Fritt ordskifte om NS, rettssoppgjøret m.m. Fylgjetonger om Hunzafolket, Jack London (ill.), sjøromaner m.m. Årspris kr. 25,—.

Postgiro for bladv. 80 821.
Utgjevar: Erling Seim, Kinn

RALPH HEWINS

QUISLING

400 sider,
illustrert, heftet kr. 20,—

STORE BJØRN

Bestun, Oslo

Boken kan bestilles i FOLK OG LANDS BOKTJENESTE, (postgiro 164 50). I tillegg til prisen kommer forsendespor- to med kr. 1,30. Skal boken sendes i oppkrav kommer oppkravsgebyret i tillegg.

Situasjonsbedømmelse 1940 —

(Forts. fra side 2)

motstånd, helt emedan man inte har något att göra motstånd med. (Det var vel også andre grunner! Vår bemerkning).

Hvor nær vi var på å bli rammet av den katastrofe som Quisling fryktet allerede i mars 1940 forteller boken også om, idet den anfører at «Senast den 5 mars skall vi fatta vårt val mellan freds-slut och västmaktshjälp, hade Tanner sagt. Västmakternas ansträngningar att få en finlands begäran om hjälp-trupper blev under tiden allt ivrigare. — Svenskarna lät dock (överensstemmende med överstkommanderendes situasjonsvurdering) klart förstå att det inte fanns något hopp om bifall. . . Medlem av den svenske utenriksnevnd, høyremannen **Skoglund** antegnet i sin dagbok bl. a.:

«Västmakterna har på olika sätt underrättat om att de ämnar sända trupper till Finlands hjälp och begär rätt för transport över Sverige. Början skulle göras med 500 000 man för att utökas till 300 000. Regeringen hade omedelbart lämnat nekande svar, liksom också på framställt

förslag att diskutera möjligheten att stödja Sverige vid ett angrepp söderifrån. Norge hade fått besked i mera bestämd tonart (!) om vilka stödjepunkter England önskade förfoga över — Bergen, Stavanger och Trondheim.» (Uttevet av oss).

Finland bestemte seg som kjent 5. mars 1940 for å godta de russiske fredsbetingelser og faren for resten av Norden gled altså foreløpig over. I begynnelsen av april var imidlertid vestmakten klar til en ny aksjon for å dra Skandinavia inn i krigen og gjøre det til hovedkrigsskueplass. Påskuddet om hjelp til Finland var riktignok nu bortfalt. Isteden konsentrerte man seg da om en aksjon mot malmutførslen fra Narvik i form av en innledende minelegging, som skulle efterfølges av okkupasjon av de samme havnebyer som Skoglund nevner ovenfor.

Det var denne aksjon som kolliderte med de tyske mottiltak mot vestmaktenes aggresjon mot Norden 9. april. Hva den svenske bok har å si i den forbindelse skal vi komme tilbake til i en senere artikkel.

Hatets apotheose

(Forts. fra side 1.)

lager business av svineriet.

Når man av og til våger å kalle makkverket for kunst og kulturprodukter, så er dette utelukkende forsøk på å gjøre menneskeheten om til et galehus. For det som skjer er kort og godt falskmyntneri, en formradikalisme som intet har med virkelig radikalisme å bestille, men driver sine eksperimenter ut i det meningsløse og absurde. Og dette foregår for åpen scene ikke bare i komposisjon, men i litteratur, skulptur, malerkunst og grafikk. Hvor det gjelder musikk tør man kanskje minnes det gamle kjente ord at med de tre store B-er (Beethoven, Bach og Brahms) i tysk musikkliv og tonekunst var kilden til fornyelse uttømt. Den såkalte moderne musikk synes å tyde på at det gamle ord rummer sannheten. Den atonale og elektroniske «musikk» er jo en redsel ved sine imitasjoner å la zoologisk hage eller maskinens larm i storbyens kaos.

Og slik er det på alle felter. En svensk litteraturkritiker sier: «Litteraturhatet maskerer seg under villedende snakk om fornyelse, om grenseoverskridende og nye bastardformer som kalles kunst. Misbruk av alfabetet erklæres for å være sprog-

forskning. Tekster som er uleselige skal betraktes som billedkunst, som grafikk. Man trykker opp ordlister som dikt. Man gir ut bruksanvisninger for symaskiner som romaner. Man gjør sitt beste for å omgå det vanskelige kravet om å **skape** litteratur.»

Det er altså hatet som ligger til grunn for formradikalismen og forakt for alle kunstneriske og kulturelle verdier. Hatet fra talentløse sjelsesyke halvtåper regjerer den vestlige verden. Man må holde med Moskva som ikke tolererer denne vestens patologiske tendens i åndsfrihetens hellige navn.

Hatet til de virkelig skapende ånder i kunst og kultur er en farlig makt i vår vestlige kulturkrets idag, som overhodet hat er en nedbrytende og destruktiv faktor i samfundet og samlivet mellom mennesker, f. eks. i politikk og rettspleie.

Hatet dukker opp fra **underbevisstheten** og bringer menneskets sjelelige balanse ut av likevekt idet dets dagklare bevissthet mere eller mindre svekkes og hemmes. I mange tilfeller får hatet en så forferdelig makt over individet at man kan tale om en besettelse av onde ånder,

PARTISK DOMSTOL?

VG er fremdeles førtørnet på USA's vegne over den private krigsforbryterdomstol som filosofen Bertrand Russell holder på å få istand for å prøve anklagene mot president Johnson og den amerikanske utenriks- og forsvarsminister. Antagelig er dette også bare en innledning, for skal man følge Nürnbergeksamplet, så må vel også alle deres underordnede som har fulgt statsordrene dømmes. Som våre lesere muligens vil huske, så ble det laget istand en slik privat domstol også en gang før verdenskrig II. Den ble satt iscene i London og skulle «dømme» de tyske nasjonalsosialistiske ledere for å «ha påsatt Riksdagsbrannen». VG var dengang lovlig unnskyldt for å ha noen egen mening om domstolen, men kretsen omkring VG var nok like begeistrede tilhengere av den domstolen som de idag er motstandere av Russells tilsvarende. Ellers er bladet rystet over at et av medlemmene i domstolen er en østtysk folkerettssekspert Herbert Kröger, som også i sin tid var medlem av det tyske nasjonalsosialistiske parti. For det går da ikke anstendigvis an, mener bladet, at en slik forutinntatt mann er medlem av en domstol. Nei,

om schizofreni og beslektede sinnssykdommer. Professor Jung, den verdensberømte psykiater og dybdepsykolog i Basel ble engang spurt av en borger i Zürich om å få besøke sykehuset for sinnslidende der. Det fikk han tilatelse til og etter undersøkelsen spurte Jung hva denne mente om anstalten. Svaret var at forholdene på sykehuset var adekvate med tilstanden i Zürich.

Blir ikke hatet ved motforestillinger bragt under kontroll, myrder individet etter hvert seg selv sjelelig og fysisk, for de psykosomatiske sykdommer er en realitet, som ikke er å spøke med. Jeg kan nevne blodkarsykdommer, hjerteinfarkt og angina pectoris, stress osv. Stress oppstår ikke bare som følge av jag og mas under navn av managerdisease, men antagelig mest som følge av den såkelige tilstand et individ lider under når det gjør hatet til religion, til sin gud. Dette er hatets apotheose. Når hatet er blitt en sådan altbestemmende faktor, da har individet drept sin sjel.

Hans Egede Nissen

da var det andre greier under Nürnberggrettergangene og under det såkalte rettsoppgjøret her i Norge!

*

INTELLIGENSUNDERSØKELSER

Vi skulle tro at historikerne i England — som i Norge — er fremtredende eksponenter for det sørgelige resultat en er kommet til ved den intelligensundersøkelse som nylig ble foretatt av lærerne ved Cambridge-universitetet. Det viste seg nemlig at hele 15 pst. hadde et intelligensnivå som var lavere enn det som ble krevet av elleveåringene for å klare prøvene. 70 pst. kom i den kategori som betegnes som forholdsvis oppvakt, eller såvidt over det som kreves for at man skal ansees skikket til å klare et universitetsstudium! Som kjent ble det i sin tid påbegynt en lignende undersøkelse blant NS-fangene på Ilebø, men den måtte avlyses i hui og hast fordi resultatene var for gode til å passe inn i mønsteret. Isteden tok man et lite utvalg av de dårligste og laget «sannsynlighetstall» på grunnlag av det. Men — enn om en nu foretok en lignende prøve blant dem her i landet som har konstruert den gjengse okkupasjonshistorien? Og vi tenker da ikke bare på våre berømmelige «samtidshistorikere», men også på AFTENPOSTENS private hetsskribenter. Vi skulle tro at resultatet vil bli oppsiktsvekkende! Så oppsiktsvekkende at VG må finne enda bedre overskrift enn «Forskere på barnenivå».

*

WE TRUST IN AMERIKA!

Det er vel ellers ikke sikkert at vi trust så mye in England lenger her i landet efter at løven har mistet tennene og Storbritannia har blitt til Lillebritannia. For ikke å snakke om dette at landet har frembragt slike ubehagelige sannhetsskjærige skribenter som Hewins og Veale, for å nevne et par. Nei, nu er det vel helst USA med dets NATO for alle pengene. Det driver som kjent «avspenningspolitikk» med Sovjetsamveldet for fulle mugger - i den edle hensikt å sikre for begge parter rovet i Europa. Lillebror Lyng er jo en trofast medarbeider i denne vingården. Og så opplever man da den kostelige komedie at USA struttende av edelhet kjemper i Vietnam for at sørvietnamesere ikke skal bli undertrykket av

slemme kommunister — kort sagt for menneskelighet og frihet, mens det samtidig nekter flyktninger fra det røde Sovjetparadis oppholdstillatelse i USA «fordi det amerikanske utenriksdepartement var bekymret over de følger» det ville ha «på forholdet til Sovjet.» Det er tilfellet med Stalins datter Sovjetlana vi tenker på. Hun havnet i det nøytrale Sveits, som tydeligvis ikke behøver å ta hensyn til de røde følelser.

*

MISFØRNOYET MED LÆRERSAGAEN!

Mens hele Norge oversvømmes på kryss og på tvers av helteberetninger om lærerne som måtte arbeide med sine hender, til og med i Nord-Norge, under okkupasjonen efter at de ikke lenger ville følge lovene, så er det dukket opp en mislyd i et innlegg i DAGBLADET. Det viser seg at kvinnene, ifølge et innlegg av Helga Stene, er fornærmet over at det bare ble arrestert mannlige lærere! For «de kvinnelige lærere tok sin fulle del av den politiske handling og var like villige til å ta den risiko som fulgte med. Det var ikke deres skyld at de ikke fikk den publisitet som arrestasjonene medførte.» På den annen side var imidlertid også dette en forbrytersk strek av «nazistene»: «At de kvinnelige lærere ikke ble tatt kan ha mange grunner, en av dem er vel nazismens nedvurdering av kvinnene og manglende tro på deres initiativ.» Så det gjenstår vel da bare for oss å be så mekt om unnskyldning for forsømmelsen — på vegne av «nazistene».

*

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 78 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet efter forutgående avtale.

Abonnementspriser:
Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlendet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgironr: 16 450.

Utgiver A/S Folk og Land
Viking Boktrykkeri